

Förslag till provtagningspunkter och provtagningsfrekvens för normal och utvidgad provtagning för små vattenverk

Uppgifter om anläggning, drift- och provtagningsansvarig

Anläggningens namn	Fastighetsbeteckning
Besöksadress	Organisationsnr

Produktionens storlek

(produktionsvolym = den volym som pumpas ut från vattenverket på nätet)

Produktionsvolym/år: m³/år

Typ av råvatten

- Ytvatten (ex: dricksvatten tas från sjö eller hav)
 Grundvatten (ex: dricksvatten tas från borrhål eller grävd brunn)

Provtagning av utgående dricksvatten från vattenverket, normalkontroll

För att kontrollera om vattnet som skickas från vattenverket eller brunnen är bra behöver man ta prov på vattnet. Om vattenverket har långa ledningar eller en reservoar där vattnet lagras ökar risken att vattnets kvalitet kan bli sämre innan det når användarna. Därför ska vattenprover tas på utgående vatten. För vattenverk som producerar mindre än 100 m³ per dygn gäller att vattenprover på utgående vatten inte behöver tas, om vattenproducenten kan visa att vattnet inte blir sämre under transporten i ledningarna mellan vattenverket och användaren av vattnet.

Den analys som utförs på utgående dricksvatten från ett vattenverk eller brunn kallas "Utgående dricksvatten från vattenverk" av laboratorerna och det är en normalkontroll. Det betyder att det är ett mindre antal ämnen som kontrolleras med jämna mellanrum.

Krav i dricksvattenföreskriften på minsta antalet prov som ska tas		
Producerad volym vatten /dygn (m ³)	Antal mikrobiologiska prover /år	Antal kemiska prover /år
Grundvatten ≤ 400	4	1
Ytvatten ≤ 400	12	1

Utgående vatten från vattenverk, normal kontroll, ange antal prover per år som ska tas

☐ Mikrobiologiskt prov	☐ Kemiskt prov
---	---------------------------------------

Provtagning hos användare på ledningsnätet, normalkontroll

Provtagning hos användare är nödvändigt eftersom vattnet kan bli dåligt under transporten från vattenverk, vid lagring i reservoar innan det når användaren. Analysen kallas av laboratorerna "Dricksvatten hos användare, normalkontroll". Normalkontroll betyder att det är ett mindre antal ämnen som kontrolleras med jämna mellanrum.

Krav i dricksvattenföreskriften på minsta antalet prov som ska tas		
Producerad volym vatten /dygn (m ³)	Antal mikrobiologiska prover /år	Antal kemiska prover /år
≤ 10	2	2
10-100	4	4

Vatten hos användare, ange antal prover per år som ska tas

☐ Mikrobiologiskt prov	☐ Kemiskt prov
---	---------------------------------------

Provtagning hos användare på ledningsnätet, utvidgad kontroll

För att verkligen försäkra sig om att vattnet som produceras inte innehåller något som kan påverka människan så krävs att en större kontroll görs då och då. Den kontrollen kallas "Utvidgad kontroll hos användare" vid beställning hos laboratorerna. Minsta antalet utvidgade prover för små vattenverk är ett prov vart tredje år. Proven ska tas hos användare på ledningsnätet. Proven ska i möjligaste mån fördelas jämnt under året så att provtagning inte bara sker till exempel i januari månad vid varje provtagningstillfälle. Den utvidgade analysen omfattar både mikrobiologisk och kemisk analys.

Krav i dricksvattenföreskriften på minsta antalet prov som ska tas	
Producerad volym vatten /dygn (m ³)	Utvidgad kontroll
≤ 10	1 prov vart tredje år
10-100	1 prov vartannat år

Vatten hos användare, utvidgad kontroll, välj ett alternativ

☐ 1 prov vart tredje år	☐ 1 prov vartannat år
--	--

Provtagningsplatser

Dricksvattenprov tas normalt i köket, eller andra utrymmen där vattnet används ofta. Det kan även vara bra att ta prover hos olika användare på platser där det lättare kan bli problem, exempelvis i slutet av ledningsnätet där vattenomsättningen är lägre.

Provtagningsplats/ -er. Ange t ex adresser eller markera plats på en karta.

Utgående vatten:

Hos användaren:

Underskrift

Ort och datum

Namn-teckning (behörig firmatecknare)

Namn-förtydligande

Information

Ackrediterade laboratorier

Det finns bara två stycken ackrediterade laboratoriekedjor som gör analyser på både mikrobiologiska och kemiska vattenprover i Sverige. De heter Alcontrol och Eurofins. Ackreditering är en kompetensprövning som sker enligt europeiska och internationella standarder. Ackreditering innebär att Swedac prövar att företaget i fråga är kompetent att utföra de provningar, analyser, kalibreringar och kontroller som det ackrediteras för. Ackrediteringen ger "ordning och reda" i verksamheten och risken för fel i analyser minimeras.

Kontaktuppgifter laboratorier:

Alcontrol

013-254991

www.alcontrol.se

Eurofins

010-490 81 70

www.eurofins.se

Mer information och kontaktuppgifter

På vår webbplats www.smohf.se klicka på vatten och avlopp /dricksvatten för att läsa mer om vatten.

Om du har några frågor så kontakta oss på Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund på telefon 08-606 73 00.

Provtagning av dricksvatten

Hur ofta prover ska tas beror på producerad volym dricksvatten per dygn. Vet du inte hur stor volym dricksvatten som produceras kan antalet försörjda personer användas för att beräkna detta. Vid en liknande beräkning antas att dricksvattenförbrukningen är 200 liter per person och dygn. Fritidsboende kan räknas som 1/12 -dels person per månad.

När du beställer flaskor för analys av vattnet är det viktigt att du väljer rätt analys.

Berätta för laboratoriet vilken typ av prov du tänker ta:

- råvatten, eller
- utgående vatten från vattenverk, eller
- hos användare normalkontroll, eller
- hos användare utvidgad kontroll,
så att du får rätt flaskor och analys.

Vid provtagning är det mycket viktigt att man tänker till innan proverna tas. Det är viktigt att proverna tas på lämpliga platser och under lämpliga förhållanden så att inte provet förstörs av misstag. När vattenprover tas hos enskilda användare brukar proven tas i köket. Ta bort filter och silar samt slangar och spola vattnet ett tag innan provet tas. Följ provtagningsinstruktionerna som ni fått från labbet. Mer hjälp och stöd vid provtagning kan fås av de ackrediterade labb som ska analysera era dricksvattenprover eller från oss på Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund.

Om det vid provtagning skulle visa sig att ett eller flera prov är tjänliga med anmärkning eller otjänliga måste en utredning göras för att snabbt hitta orsaken. Samtidigt som utredningen pågår måste ni göra vattnet tjänligt igen. Att klorera vattnet kan vara ett sätt att göra vattnet tjänligt igen om problemet är t ex att det är för mycket bakterier i vattnet. Det är mycket viktigt att se till att problemet inte uppkommer igen och att Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund samt alla användare informeras om dricksvattenskvalitetsproblemen.

Provtagning av råvatten i brunnen

Det är mycket viktigt för dig som producerar dricksvatten att känna till råvattnets kvalitet. Råvatten kallas vattnet innan det tas in i vattenverket för att eventuellt behandlas eller beredas. Det är råvattnet som styr hur vattnet ska behandlas och beredas för att kunna få ett bra dricksvatten. Om det vid provtagning inte går att ta prover i brunnen bör provet istället tas i tappkranen som är närmast råvattenintaget. Den analys som utförs kallas "Råvatten" och vid beställning hos laboratorerna så får man ange om det är ett ytvatten (från t ex en sjö) eller grundvatten.